

Een huis vol met kinderen

Het Elisabeth Weeshuis

Wie wil er voor een weeskind zorgen? Zonder ouders en met ooms en tantes die zelf te arm zijn om een extra mond te voeden, heb je als kind niet veel keus. Je ging bedelen en zwerven en groeide op voor galg en rad, zoals dat toen heette. Of je werd opgenomen in een klooster.

In Culemborg werd in 1560 een gloednieuw huis gebouwd voor de wezen in de stad. Dat was heel erg bijzonder, want veel gevallen werd een bestaand huis tot weeshuis omgetoverd. De schatrijke en kinderloze Vrouwe Elisabeth, gravin van Culemborg, liet na haar dood in 1555 het grootste deel van haar vermogen na aan de armen van de stad. Met dat geld werd het Elisabeth Weeshuis gebouwd.

Vroeger was er nog een ziekenhuis bij, en een brouwerij waar bier werd gebrouwen, en een bakkerij en een boerderij. Al die gebouwen zijn nu verdwenen, behalve de boerderij met de schuren. In het middelste deel van het gebouw, waar nu de bibliotheek is, woonden de jongens. In de vleugel waar nu het museum is, woonden de meisjes. De jongens en de meisjes hadden geen contact met elkaar. Ze hadden elk een aparte slaapzaal, een aparte eetzaal en een aparte school.

In een van de oudste gebouwen van Culemborg woonden tot 1952 nog weeskinderen. Tegenwoordig is een gedeelte van het weeshuis een museum. Veel ruimtes in het museum herinneren aan de oude functie van het weeshuis, zoals de fraaie spinzaal, waar ooit de 'maegdekens' onder toezicht van de 'binnenmoeder' zaten te spinnen en te lezen. Maar ook de authentiek ingerichte keuken en de regentenkamer uit 1800 ademen nog de sfeer uit van vervlogen tijden.